

EUROPASCHAU
LEIPZIG

2012

Holubářské okénko před Evropskou výstavou Lipsko 2012 (díl IV.)

Ve čtvrtém díle seriálu o doporučeních pro české holubáře před kvapem se blíží evropskou výstavou drobných zvířat Lipsko 2012 se zaměřím na problematiku přípravy holubů (nejen) na tuto výstavu. Jde o oblast péče o holuby, na kterou je kladen při tzv. evropském způsobu posuzování zvláštní význam, jehož nezvládnutí může vést k nemilým překvapením pro vystavovatele. Dlouhodobá příprava je směřována do třech hlavních oblastí – odhmyzení, odpovídajícímu ustájení i čistotě opeření, kvalitě opeření a pernatých ozdob.

Boj s ektoparazity

V letošním roce si holubáři poměrně velmi často stěžují, že jejich chovy jsou napadeny ektoparazity více než v jiných letech. Působení činnosti ektoparazitů vznikají v opeření holubů změny, například chodbičky či ulámaná pera nebo jen jejich části, které mohou při posuzování vést až k vyloučení z ocenění pro „známky předchozího zahyzení“. Některí jiní ektoparazité holuba jen obtěžují, třeba sáním krve v noční době. Holub je pak neklidný a nemá plnohodnotné podmínky k načerpání výtečné výstavní kondice. Podobné platí také o boji s vnitřními (endo) parazity, ale jejich výskyt posuvateli nehodnotí, a proto se na tuto oblast blíže v tomto pojednání zaměřovat nebude. Samozřejmě, že i přímý výskyt ektoparazitů na vystaveném holubovi, může vést k vyloučení holuba z ocenění.

Jeden známý jiho-moravský chovatel nazývá takové vyloučení z ocenění „příznačným termínem „mnoho zvířátek v jedné kleci“. Dříve byli ektoparaziti hubeni převážně za využití organofosfátů, což představovalo velké nebezpečí vedlejších účinků a mohlo vést až k otravě holubů těmito jedovatými prostředky. Dnešní holubáři mají k dispozici celý komplex více či

méně bezpečných přípravků, které jedovaté pro holuby nejsou, ale některé mohou být jedovaté pro ryby a vodní živočichy, jiné pro včely nebo dokonce pro kočky, což je hodně zvláštního zřetele. Pokusím se být maximálně nestranný a popisu mechanismus působení několika z nejznámějších preparátů. Chci upozornit, že jejich výběr je zcela náhodný, kdy podobných přípravků je celá řada. Důležitější než název nebo cena přípravku je obsah jeho účinné látky, který bývá v mnoha

mu se používání antihelmintik ze stejné skupiny, příliš dlouhé době jejich podávání a také podávání v nevhodných koncentracích. Antihelmintika skladujeme při pokojové teplotě na stinném místě. Pozor, velmi často jde o hořlavé látky.

Přípravek **Bio Kill** je antiparazitní spray k hubení ektoparazitů, hmyzu, k dezinfekci holubníků, budníků a hnizd. Jeho účinnou látkou je permethrinum v množství 250 mg na 100 ml přípravku. Mechanismus účinku je založen na ovlivnění iontových kanálů nervových vláken parazitů. Působí proti dospělým ektoparazitům, a proto musíme jeho aplikaci po cca týdnu až 14 dnec opakovat.

Přípravek **Arpalit Neo** kombinuje totožnou účinnou látku permethrinum obsaženou již v Bio Killu a řadě jiných přípravků, s účinnou látkou fenoxycarb. Permethrin zabíjí dospělé ektoparazity a fenoxycarb likviduje veškerá jejich vývojová stádia, včetně vajíček,

čímž dostáváme velmi účinný prostředek. Dochází k zabránění nástupu nové populace a zastavení vývojového řetězce parazitů.

Oba sprejové přípravky aplikujeme stiskem rozprašovače ze vzdálenosti 15-20 cm od povrchu těla holuba, nezasahujeme hlavu a oči, přičemž stříkneme i pod obě křídla. Přípravky nejsou vhodné pro kočky. Na jiné bázi funguje **Neostomasan**, jehož 1 ml obsahuje látky cypermethrinum 50 mg a tetramethrinum 5 mg. Okamžitě zneškodňuje široké spektrum ektoparazitů a hmyzu a poskytuje dlouhodobou ochranu proti novému napadení

parazity. Doba ochrany závisí na způsobu léčby a situaci v chovu zvířat. Doporučuje se po týdnu léčbu opakovat. Zatímco Bio Kill nebo Arpalit zakoupíme v široké síti různých obchodů, jako jsou zahrádkářství či zoo prodejny, Neostomasan vám poskytne veterinární lékař. Jde o látku koncentrovanou, poměrně silně zapáchanou, kterou po rozředění nejlépe ten den spotřebujeme. K přímému postřiku holubů je třeba použít roztok ředěný v poměru 1:200. Chovatelské zařízení ošetřujeme roztokem přípravku Neostomasan ředěným v poměru 1:400. Neostomasan je extrémně jedovatý pro kočky a vysoko toxický pro včely a vodní organismy. U holubů má výborné výsledky.

Doslova hitem posledních let je **ivermektin**, o kterém jsem českou chovatelskou veřejnost informoval mezi

produktech takřka totálny. Jako u všech létiv, také u antiparazitik lze při nesprávné aplikaci zvyšovat riziko možného vývoje rezistence, které by mohlo vést k neúčinné terapii, a proto je vhodné vyhnout se příliš častému a opakující-

mu využití. Způsobuje zvýšený průnik chloridových iontů, které silně polarizují neuronální membrány, čímž snižuje přenos nervových vznuchů. Výsledkem je totální paralýza jak larvárního stádia parazita, tak jeho dospělé formy. Látku poprvé izoloval v roce 1975 veterinář William Campbell z USA ze směsi skupiny látek podobného typu – avermektinů – objevených ve vzorcích půdy odebraných na golfovém hřišti pracovníky japonského výzkumného ústavu. Ivermektin se

VÝSTAVA VYSOČINY BOHDALOV

Kraj Vysočina

6. - 7. října 2012

Krajská výstava drobných a hospodářských zvířat

Vystaveno 3000 zvířat.

Králci, drůbež, holubi, kozy, ovce, sěbrítky, okrasné ptactvo, nutrie, terarijní zvířata aj.

Farmářské trhy

Dům kultury Bohdalov:

Sobota 8 - 18 hodin

Neděle 8 - 14 hodin

Mediální sponzor výstavy

Srděčně Vás zveme k návštěvě

www.cschbohdalov.cz

vyznačuje širokospektrálním antiparazitním účinkem proti dospělým i ne-dospělým vývojovým stádiím nejdůležitějších ekto i endoparazitů. Někdy je nazývaný ivermektin, ale bývá dostupný též pod obchodními názvy **Mectizan**, **Ivomec**, **Heartgard-30** a podobně.

I zde je důležitější než název účinná látka, která je vždy ivermektinum. Antiparazitikum **Galmek-tin** není opět nic jiného než ivermektinum, které má stejně složení jako injekční **Ivomec** (obě léčiva obsahují 10 mg ivermektinu v 1 ml, jde tedy o 1% injekční roztok). Ačkoliv se přípravek podává poměrně často, stále se u mnohých holubů, zvláště samců velmi volatých voláčů, ale také ve vějířích pávů setkáváme se zákoňkami (např. roztoc *Cnemidocoptes laevis*), které cizopasí přímo u stonku krycího perí u pokožky. Tím poškozuje operení natolik, že se odloží česně u kůže, kde zůstane jen 1 až 2 mm dlouhý stonek, u pávů zase peří zakrývá a vypadne. Lámavost či zakrslost perí je nejfetelnější na nejvíce namáhaných oblastech, tedy u samců voláčů nebo ve střední části vějíře pávů, v místech, kde je povně přiléhá hlava. Nemohu tedy zcela souhlasit s tím, že výsledný efekt nemánic společného s mechanickým naruše-

ním. Původní příčinou je ovšem roztoč, který postižená pera naruší. Až takto narušená pera vlivem mechanického působení odchází a teprve pak si chovatel všimá, že je něco v nepořádku.

Preparáty s účinnou látkou ivermektinum dle MVDr. Poláška používáme u holubů několika způsoby:

■ *Orálně do zobáku v dávce 0,1 mg na holuba. Aplikaci provádíme tak, že 1 ml Ivomecu zředíme 9 ml destilované vody. Tím dostaneme dávku pro sto holubů (10 ml).* Na jednoho holuba potom vychází dávka 0,1 ml připraveného roztoku, což jsou dvě kapky.

■ *Potírat postižená místa 1% roztokem Ivomecu, což je ředění 1 ml na 100 ml destilované vody.*

■ *Dávkou 0,1 mg na holuba lze podávat injekčně. Aplikujeme do podkoží na šíji.*

Při provedení jakékoliv aplikace léčbu za 10–14 dnů opakujeme. Větší množství holubů si oblíbilo přidávání 1 ml preparátu s účinnou látkou ivermektinu do vakcína (např. 15 ml vakcína Pharmavac-Columbi 2).

Účinnost ivermektinu dosahuje třeba v humánní medicíně období kolem 12 měsíců. U holubů se udává ochrana 6 měsíců. Pozor, volný ivermektin je toxický pro ryby a ostatní vodní organizmy.

patří též klecová drezúra, nezbytná u celé řady voláčů, s jejichž provedením bychom neměli otálet.

Příprava pernatých ozdob

U řady plemen je efektivnější sladit proces každoroční obměny per v určitých oblastech holuba, například na rousích, jednoduchým zásahem. Obměnu per provádíme nejméně šest, spíše však

Česká výstava drobného hospodářského zvířectva

20. 10. – 21. 10. 2012

výstaviště Zahradu Čech, Litoměřice

- 14. ročník výstavy spojené s meziokresní soutěží králíků, holubů a drůbeže
- soutěž národních plemen králíků, holubů a drůbeže
- výstava exotického ptactva
- klubová výstava nutrií
- výstava morčat – prodejní expozice

- výstava potkanů a myší
- celostátní speciální klubová výstava holubů českých bubláků
- severočeská speciální klubová výstava holubů českých staváků
- prezentace Klubu chovatelů bažantů, okrasného vodního ptactva a holoubků

- soutěž kokrhání kohoutů • trh zvířat • 1. Mistrovství ČR v králičím hopu
- chovatelské potřeby • prodej zeleného materiálu • bohatý doprovodný program

www.zahrada.cech.cz

Ustájení a péče o opeření

Před akcí evropského rozsahu věnujeme peči úklidu a čistotě chovatelského zařízení. Výstavní jedince dostatečně dlouhou dobu (nejméně týden) před výstavou ošetříme ve vlažné vodě, která obsahuje mydlo, jarovou vodu nebo šampon. Zpravidla stačí jemný kartáček očistit znečistěné plochy per, po nejvíce letky a rýdováky. Poté holuby častěně vysušíme fénem nebo je dáme na slunce a poté je do doby konání výstavy držíme na hoblinkách nebo jiném savém podkladě, kde se již neušpiní. Do předvýstavní přípravy

osm týdnů, před termínem výstavy. Pera vyrůstají poté ve stejnou dobu a srovnatelně, čímž nedochází k jejich nežádoucímu narušování. Před výstavou máme hotového holuba, bez ulámaných či nedorostlých per. Pozornost věnujeme i rýdovákům, kde musí být jejich počet při evropské výstavě úplný. Opět by měla přijít na řadu předvýstavní příprava, která zajistí, že všechna pera rýdováků do doby konání EV dorostou. V neposlední řadě bývá prováděna (na evropské úrovni tolerovaná až žádoucí) předvýstavní příprava kresby a také tvaru a kvality chocholky. Tyto úpravy se provádí tzv. podstříhem, kdy zkracujeme tzv. podpůrná či jinak barevná pírka a vytváříme kvalitní prostor pro rozvoj pernatých ozdob. Horní řada per není nijak zkrácena a tak nemíří navenek žádný zásah chovatele vidět.

Uvedená opatření v rámci dlouhodobé předvýstavní přípravy se opravdu netýkají jen evropské výstavy, ale měly by být v větší části sa-mozřejmostí i před oběsláním jiných akcí. Jednou z nich je blížící se celostátní výstava Lysá nad Labem, která se uskuteční ve dnech 16.–18. listopadu 2012, jejíž součástí bude expozice plemenných chovů holubů.

Text a foto ALEXANDR VESELÝ

- 1 Typické stopy po zahmyzení. 2 Český stávák modrý černopruhý (ilustr. foto). 3 Anglická jeptiška červená. 4 Pražský rejdič krátkozobý šedohnědý (ilustr. foto). 5 Česká bagdetá žlutý čápek (ilustr. foto). 6 Komárenský kotrlák červený s typickou přípravou chocholky.